

2012, Hoornstraat, Damme

Jan Huyghe en Jari Hinsch Mikkelsen

Titel: 2012, Hoornstraat, Damme:
Resultaten van het archeologisch proefonderzoek

Vergunningsnummer: 2012/438

Opdrachtgever: Matthys M.

Uitvoerder: Raakvlak

Vergunninghouder: Jan Huyghe

Auteurs: Jan Huyghe en Jari Hinsch Mikkelsen

Bewaring en beheer van de geregistreerde data, vondsten en stalen: Raakvlak

Locatie/vindplaats: Hoornstraat 44C en 44D te Moerkerke/Damme

Projectcode: MO12/HO

Kadaster: afdeling 6, sectie B, perceel 1076G

Periode: December 2012

Versie: Eindrapport

Technische ondersteuning: Serge Van Liefveringhe, Régy Poppe en Nico Inslegers

Metaaldetectie: Roland Decock

Omschrijving onderzoeksopdracht

Bijzondere voorwaarden en randvoorwaarden: Niet van toepassing

Omschrijving advies staalname en conservatie : Niet van toepassing

Omschrijving extern wetenschappelijk advies : Niet van toepassing

Aanleiding van het onderzoek: Het bouwen van een koppelwoning

Raakvlak:

Komvest 45
8000 Brugge
T +32 [0]50 44 50 41
E info@raakvlak.be
www.raakvlak.be

© Raakvlak

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Raakvlak.

1.	Inleiding	3
2.	Onderzoeksvragen	3
3.	Historische en archeologische situering	4
4.	Bodemkundige situering	5
5.	Bodemopbouw	5
6.	Veldwerk	7
6.1.	Resultaten van het onderzoek	7
7.	Besluit	8
8.	Bibliografie	9

1. Inleiding

Naar aanleiding van het bouwen van een koppelwoning voerde Raakvlak (Intergemeentelijke dienst voor archeologie in Brugge en ommeland) een proefonderzoek uit.

Figuur 1: Het projectgebied in het geel aangeduid op luchtfoto. (bron: google earth.)

Het plangebied is gelegen aan de Hoornstraat 44C en 44D te Moerkerke/Damme. Kadastraal bevindt het onderzoeksterrein zich op afdeling 6, sectie B, perceel 1076G.

2. Onderzoeksvragen

Het doel van dit proefonderzoek is het vaststellen en het waarderen van eventuele bewoningssporen. De onderzoeksvragen die bij dit project gesteld worden zijn:

- Zijn er sporen aanwezig?
- Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen (goed, gebioturbeerd, ...)?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht bij een eventueel vervolgonderzoek?

3. Historische en archeologische situering

Het onderzoeksterrein is gelegen aan de Hoornstraat. Deze lange straat ligt in het verlengde van de Legeweg en gaat terug tot de Romeinse weg die Oudenburg en Aardenburg verbond. (CAI 70837). De Hoornstraat vormt de hoofdwas van de wijk "Den Hoorn", net als de straat genoemd naar de herberg "Den Hoorn" (eerste vermelding in 1499) die sinds oudsher op de hoek van Haringgat en Groenestraat gelegen is. Het toponiem "Den Hoorn" verwijst naar een hoornvormige zandbank waarop het gehucht is ontstaan. De straat draagt de naam sinds begin 20ste eeuw; een oudere benaming is de "Noord Bruggeweg". Het tracé behoort tot het historische stratenpatroon van de gemeente (inventaris onroerend erfgoed 10968).

Een kleine studie van het historisch kaartmateriaal gebeurt op basis van de kaart van de Graaf van Ferraris, zijn zogenaamde Kabinetskaart (1770-1778). Hierop is duidelijk het tracé van de Hoornstraat te herkennen. Het onderzoeksgebied staat op deze kaart geklasseerd als akkerland.

Figuur 2: Locatie van het projectgebied aangeduid in het geel op de Kabinetskaart (bron: KBR)

4. Bodemkundige situering

Ter hoogte van het plangebied wordt op de bodemkaart van Vlaanderen het onderzoeksgebied aangeduid met de term 'droge zandbodem met verbrokkelde ijzer en/of humus B-horizont (Zbh). Dit zijn post-podzol gronden. Het verdwijnen van de podzol kan twee oorzaken hebben. Een eerste manier kan ontstaan door het bewust diepploegen van de bodem. Op deze wijze wordt de podzol gebroken zodat de wortels gemakkelijker aan water geraken. Een tweede oorzaak kan gezocht worden in het overbemesten van deze bodems. De mest zorgt voor meer vegetatie en bioturbatie. De podzol kan ook verdwenen zijn door een combinatie van beide technieken.

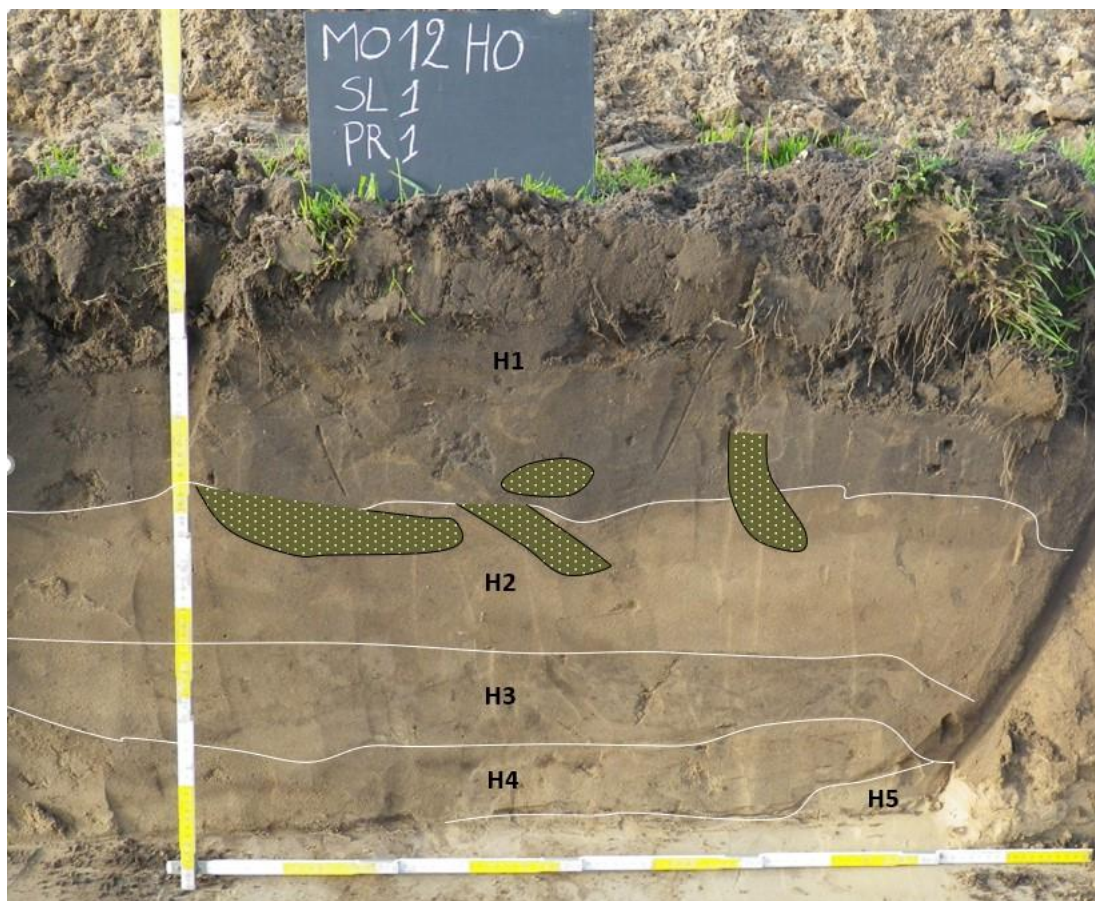
Figuur 3: Bodemkaart ter hoogte van het plangebied (in geel aangeduid). (<https://www.dov.vlaanderen.be>).

5. Bodemopbouw

Om deze informatie aan te vullen werden bodemprofielen geplaatst. Beide profielen hadden dezelfde opbouw. Profiel 1 bestaat uit 4 horizonten. De bovenste horizont (H1) is een oude ploeglaag. Het is al enige tijd geleden dat de bodem voor het laatst bewerkt werd. Dit is af te lezen uit de verschillende biogalerijen die de onderkant van deze horizont doorbreken. H2 is een zwak gekleurde B-horizont. De slechts weinig aanwezige humusfractie maakt dat de bodem een lichte kleur heeft. Lokaal is de verkleuring iets intenser door een hoger humusgehalte. Vermoedelijk is de humus gemigreerd met het bodemwater. Ook in deze

horizont zijn er verschillende biogalerijen te zien die scherpe kleurgrenzen creëren. H3 is een iets blekere horizont. Mogelijks vormt H3 de bovenkant van een fluctuerende watertafel, waar tijdens de winter of eerder de vroege lente het water hoog in de bodem staat. Dit veroorzaakt een zuurstofarme grond waarin ijzer mobiel wordt en zal migreren in de bodem. H4 en H5 zijn beide horizonten met moedermateriaal waarbij H5 bleker van kleur is dan H4.

Algemeen kunnen wij vaststellen dat er sprake is van een oude landbouwgrond die op het moment van de bodemobservatie al een tijd als grasland werd gebruikt. Er is weinig bodemontwikkeling en behalve de bewerkingssporen zijn er geen sporen van menselijke activiteiten in de bodem.

Figuur 4: Profiel in sleuf 1.

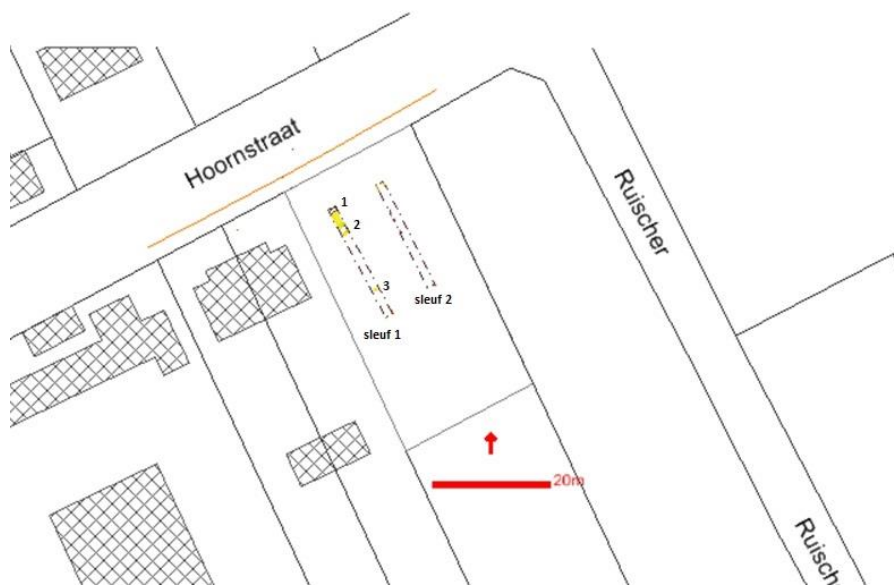
6. Veldwerk

6.1. Resultaten van het onderzoek

Op het braakliggende terrein worden 2 proefsleuven getrokken.

In sleuf 1 werden drie sporen aangetroffen, een gracht (spoor 1), een greppel (spoor 2) en een dubbele paalkuil (spoor 3).

In sleuf 2 werden geen archeologische sporen aangesneden.

Figuur 5: Situering van de proefsleuven en sporen.

Figuur 6: Spoor 1 in grondvlak.

Spoor 1, een gracht van ca. 2 meter breed, gelegen aan de rand van het terrein. Het betreft vermoedelijk een oude perseelsgracht. Er werden geen archeologische vondsten in deze gracht aangetroffen.

Spoor 2, Een smal greppeltje met ca. 25 cm breed met een donkere zandige vulling. Er werden geen dateerbare vondsten in teruggevonden.

Figuur 7 en 8: Spoor 2 in grondvlak en in coupe.

Spoor 3, Een paalkuil die na het verdiepen en couperen een dubbele paalkuil bleek te zijn. Er werd 1 klein scherfje dik geglazuurd rood aardewerk in teruggevonden dat mag gedateerd worden in de nieuwe tijd.

Figuur 9: Spoor 3 in coupe.

7. Besluit

Na het veldonderzoek kunnen de onderzoeksvragen hier in het besluit samenvattend beantwoord worden. In de onderzochte zone zijn enkele antropogene sporen aanwezig. Het betreft een oude perceelgracht, een greppeltje en een dubbele paalkuil die mag gedateerd worden in de nieuwe tijd.

Raakvlak adviseert voor deze locatie geen vervolgonderzoek. We willen wel wijzen op het decreet op de bescherming van het archeologische patrimonium uit 1993 (en latere wijzigingen en uitvoeringsbesluiten) wat onder andere aangifte van eventuele vondsten inhoudt indien er tijdens de werken toch nog onverwachte vondsten worden aangetroffen.

8. Bibliografie

<https://www.dov.vlaanderen.be>

www.labsoilsience.ugent.be/legendebodemaart.pdf

www.cai.erfgoed.be

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/dibe/geheel/10968>

http://belgica.kbr.be/nl/coll/cp/cpFerrarisCarte_nl.html

<http://cai.erfgoed.net/cai/locatie.php?l=70837>